

PURGATÓRIUM

(1.)

Mikor megnyílik a nagy feketeség, mint az űr,
méterenként lesz egyre hűvösebb. Itt még Isten
leheletét is érzed, ami sós. A nyugatról hozott tákolmány
halad befelé, míg a felmárt vasrudakba kapaszkodva
nagyjából négytucatnyi ember zötykölődik
egy más világ felé. Az első turnus a tiéd. Lábnyom
sehol a poros talajon, nem járt itt ma senki még,
oldalt a halovány lámpák pedig, mint a hold,
nagy lélegzetű, végtelen éjszakává dermedtenek mindent.
Sehol egy ugatás. Csak könnyed só szítál a szem előtt,
a suttogás nagy visszhangban oldódik fel:
itt szó nem hagy nyomot a falakon.
A falépcső szűkölő rácsa csupa bukdácsolás,
míg eléred a látogatók szintjét. Szinte minden egyszínű
és lágy. A fontos talán csak az, hogy itt légy, még akkor is,
ha percenként papír csörög, és jócskán zsibbaszt az ütemes
harákolás, miközben groteszk módon elmosódsz a tükörsima
talajon. A falat itt sokan úgy nyalják, mintha méz volna,
s egy tehéncsorda biztos halála lenne, ha ide leengednék.
Itt minden játék álca, hisz időleges.
Az ámulat helye ez,
ahol elidőzöl, hogy aztán menj még.

(2.)

O.-nak

Egyszer csak vége lett az ásításnak,
kinyíltak a szemek, a szájak becsukódtak.
A szoba fülledt ámulatba zuhant,
végre ígéret és elvárás nélkül ültünk.

A történetek végét jött idő megélni,
mindenkinek saját szennyesére kötni csomót.
Ha már kidobni nem lehet, mi volt, legyen zárt,
mint egy játszótér este nyolc után.
A csönd azonban rég nem illik ránk,
föltűnik pislogása, jajgatása,
s hogy alábbhagy szinte mindegyik mozdulásra,
azt hirdeti, a szív is félrever.
Öngyújtó kattánása, lélegzetvisszatartva
nézel, mint akire fal omlott, nincs erőm
levenni, bátorság se már, mindenem füst takarja
el. Fölállok, aztán körbe, ahogy szoktam.
Ebben a pillanatban szinte bármiről azt
mondanám: értelmetlen, hogy van.
A beszéd persze nem segít, tovább a hallgatás.
Ketten mondatok nélkül, semmi más.
Ha indulok, áldott leszel ugyan, de elhagyott.
Még itt vagyok.

(3.)

Egy órával korábban úgy beszélt, mint aki pontosan
tudja, valami készül. Szemében még az előző
éjszaka nyomai villogtak, és a középső kék űr
kétségbeejtő biztonsággal meredt a meredek dombon fölfutó
házak csupasz falára. *Ha elered az eső, az valaminek a
halála lesz* – mondta, aztán újra ivott.
A többiek nevettek, bent a vízben állva. Közben
a hőség erejétől szinte lángra lobbantak lent a part menti sátrak.
Porzott az út. Fehér ködként szitált a szem körül
a hő. Ő már gyászolt, mi még csak lihegtünk.
Fölállt, nem szólt, arrébb ment. Nagy üveg volt
fönt a nap. Kárörvendő tisztasága lassan,
ahogy a var a sebre kúszik, ömlött rá a tájra fokozatosan.
*Ha volna sarka az égnek, én oda gyűlnék,
nem számítón, inkább alattomosan* –
szólt újra, aztán elterült a fűben. Rá néhány másodpercre lett
az ég egy kis darabja szürke. Egyre nőtt, a sátrak árnyéka

hosszabbodott, egy sakktáblát rajzolva rá a partra hűen –
gyanú fel sem merül, hiába árnyék,
a színek mélyülő tónusa nem kedvetlenít senkit.
És aztán esni kezdett.
Megjött a szél, a csend is.
A szájakon a döbbenet betűi úgy jelennek
meg, mint a kifosztott sírok körüli törmelék:
értéktelenül, mégis jelentőségteljesen.
A part mellett a víz dühöngve vágtat, agyag, homok,
letört nádak közt rohan a nép, hogy legyen holnapja
a mának.
És egyszer csak elül. Nem az a csend már.
A kitisztulni látszó ég egy pillanatra maga a bizonytalanság,
mitől most felszakadni, elsüllyedni sem lehet.

(4.)

Sápadt már a patak, a kövek sem csillognak,
hiába tűz a nap szikáran és rendületlenül.
Csontos könyökét vakarja, ütés
utáni kényszer, szorítás, ezer nyílhegy
most a délután, ahonnan menekülni nincs hová.
A többiek az árokparton ülnek. Lábat ingáztatva
izzadnak, és várják az árnyék eljövetelét,
ahogy az általában lenni szokott mifelénk.
Macskák bagzása, sikoly ad hírt a szerelemről, ami fáj,
hosszan zihál, zihál a por, a város határában
vonat zakatol, és fémes recsegés hasítja szét
a rádióból szüremelő dallam álmosító mintázatát.
Az ütés nem hagyja nyugodni. Sem a szája száraz
íznélkülisége. Szinte csak rándul, nem is lép
egy-et-egyét arrébb ez a délutáni semmitmondó béke
a parton, és még mindig ülnek, mintha egy egész tonnát
nyomna rájuk az ég, olyan nehéz, hogy hallod
minden mozdulatát – amit csak akar, vagy eltaszít.
Lent hatalmas, lapos kövek hevernek. Vakít, vakít
a nap, és hiába terül egyre jobban szét,
mégsem ad árnyékot a falomb. Föláll. Arrébb megy,

minthogyha várna egy egyszeri alkalomra.
A szeme olyan mosolyt ölt, akárha ezreket
ölné halomra mindjárt. Lent a kövek. Rajtuk a lengő,
miniatűr tájak tobzódnak, szétesnek a felloccsanó víztől,
hisz ahol egy fűszál illik be fának, ott semmi sem
maradhat érintetlenül. Nem is marad. Szokatlan
pattogásra lesz figyelmes. Összeszorul a szája.
Az ínyére harap véletlenül, miközben a napszak
csak izzad, és makacs kitartása terhes
fényben úsztatja a patak menti tájat. Alul a mozgás
ütemes, mint a hőség: fel-fellobban. A szája vérzik,
bosszúsan törölget, de közben tág szemmel figyel,
hogyan merre és mi mozdul, és pontosan honnan
ugrik elő az áldozat. Hirtelen sekély lesz a víz.
A lenti mozgás is leáll. A kövön már csak egyetlenegy
zöld pont van. Körbenéz. Lapos követ keres. Talál is.
És huszonnégy fázisra bomlik, ahogy a nyugvó test
a partról szüremelő nevetés közben szerteloccsan.

(5.)

A.-nak

Úgy ereszkedtem lefelé a lépcsőn, mintha
szállnék: tágas tér, kerthelyiségnek mondják,
bár inkább vízenyős falak laza szövedéke,
amiben vagy egy tucat korszak elfér nagyszerűen.
Kezemben fényképezőgép. Hátha akad valami szép is
ebben a késő délelőttben, kora délutánban, ki tudja már,
hány órát vagy évet álldogáltam egyedül.
Legszívesebben meztelenül lennék ebben az
áprilisi nyárban – talán épp ezen tűnődtem,
míg a vásár színei végigfolytak egy válaszüvegen.
Láttam, valamit babrálsz – erre lettem figyelmes. Persze
akkor még nem tudtam, hogy az, aki babrál, te vagy,
csak figyeltem néhány mozdulatodat, ahogy állsz
a színes, azóta-sem-tudom-mikkel telerakott pultnál.
Kétes helyzet. Főleg, ha nem várok mosolyra,

és nem hiszem el, hogy tegnap óta jobb már
valamivel a föld közérzete, s nem csak erózióra
fordítja gondját. A kezedet figyeltem. Egyik
mutatóujjad. Félpercenként emelkedett, hogy
arcodról füled mögé sodorja hajad.
Ezzel nyugtatva engem. Tág szemmel figyelte mindezt
egy háromévesforma kacajforrás szemben, míg az anyja
mögötte állt, akár egy mozdulatlan ujj.
Kávét rendeltem, kettőt. Megittuk, aztán csak ültünk.
És olyan hirtelen lett sötét, mint amikor a hold árnyéka
csipkézi a Napot, vakságra kárhoztatva néhány percre mindent,
ajtót és ablakot, aztán a színes, felgyulladó lámpák között
láttuk a tegnapot dohányfüstként szivárogni el.
Azóta meg már nem is tudom, hogy álmodtam-e
vagy sem az utca sárga fényét, ott a sarkon a
Tesco-feliratot, a nyolcas buszt a zöldes számjelével,
ami nem is a végtelenbe, csak a híd felé fut.
Ahogy fülledt csókot nyomsz a homlokomra.
Elered az eső. Félszegen kopognak az ablakok.
Csak szivárog és szivárog a fény, lihegsz, szótagok,
mondatok, mozdulatok, végül hanyatt
fekve figyelünk néhány négyzetméternyi csillagot.

A gangon mindenhol omló vakolat, mint
a szám ébredés után. Vakít a reggel. Kilépek
a kapun, és a hirtelen leomló fény olyan,
mint a bántón hamis ének.
Arcok és szagok tornyosulnak. Masszív a dugó
a Délitől nem messze elterülő téren.
Kivételesen behunyom a szemem, mikor
megnyalom a számat, amin rajta az ízed.
Lenyomata az éjszakai örömnék. Tűz a nap.
A levegőben nyárfák fehér bolyhai pörögnek,
amíg megyek. Lehullanak, ha megállok.
Te közben szavak nélkül érsz haza. A táskád
leomlik rólad, és a lábadba kapaszkodik a lányod.

(6.)

Gyanútlan voltál és felelőtlen. Sokat beszéltél,
és a szavak kihordtak belőled mindent.
Szidalmaztál és vádoltál, felsoroltad a hiányokat,
a ráolvasás pedig errefelé súlyos bűn. Emlékezz,
hányan kérdezték közben, hogy ki vagy,
s honnét merítesz a szigorú vádaskodáshoz,
de te csak neveltél, maszatoltad a lecsorgó
könnyeket. Közben tudom, hogy minden mozdulatot
szépnek láttál, szinte gyönyörködtél és csodáltad
az arcokat, és harcodat az erősítette leginkább,
hogy mindig tisztátalanul éltél. Úgy érezted, jogod
van az ítélkezéshez. Aztán jött a törés.
Azóta néma vagy, mint akit megzaboláztak.
Éjszaka volt és sötét, lágy zuhogás szegte meg
a háromszög alakú udvar tompa csöndjét.
Kattant a zár. Az ablak is elhomályosult, mikor belépett.
Arról fogalmam sincs, ilyenkor gyorsul-e az idő,
vagy lassúbb, mint amikor egy ismeretlen erő darabokra
téphet szinte mindent. Hogy honnét jött, senki sem tudja.
Nem tartották számon azt az embert. Mintha
csupán azért létezett volna, hogy megold. Betört, de úgy,
mint aki hazajön.
És te lelőtted, pedig föltette a kezét, önként.

(7.)

Egyszer csak úgy döntött, vége, elég volt.
Feltornyoz mindent, mostanában úgysem szokás
már semmit építeni. A nehéz, porfogó tárgyakkal
kezdte, akkurátusan, s ami fém, biztos pont,
a rozsdá akkor is mar, ha cipel, kredenc, komód,
kanapé egymáson, minden, ami jó lesz alapnak,
ha ügyel. Az unalmas, szürke utca közepén valami
növekedésnek indult. Bent a falakra az elmúlt
harminc évben folt került, bárki árnyéknak nézné,
ha belépne. Közben csak por, ujjnyom, dühödt veszekedések,

sóhajtások eltékozolt anyaga, lepedéke borít körbe mindent.
A képek mögött újabb keret, fekete csíkkal lezárt táj.
A kordon alól felszabadult fal végre üres, és a fény is máshogy
vetül. Egyértelműbb, lágy. Míg bent tágul, kint csomósodik
a tér, az arányok maguktól rendeződnek, szög és sarokív
szerint zár egymáshoz két oldal, és finom szemcsés,
ujjni vastag porral terül be az utca néhány négyzetméternyi
része. Nő, mint a lián, emelkedik, akár a víz, ránő a falra,
és árnyéka egyértelmű válasz a rohamosan növekvő
utcazajra. Az alap után jöhetnek a díszek: az összes csetres,
kép, párna, a fürdőszoba kellékei csorognak lefelé, egy
plüssmackó kapaszkodik az egyik karján – szatyrok, mint
karácsonyfán a díszek, világítanak egyre mohóbban és tarkán.
Végül egy inget dob rá, hátha kedve támad élni.

Ám egyre ingatagabb,
ahogy rájár a nép, s a tekintetek csak nehezítik. És kész.
Ott állnak, nézik, valaki rágyújt, aztán csak úgy mozdul,
hanyagul elhajtja a csikket. Még mielőtt belobbanna
– s hogy ne fájjon –, időben leveszi róla az inget.

(8.)

A kis udvar zárt világa egykor kutyát rejtett,
ma csendes, még a szél se nagyon jár be, a kinti patak
vizének hangjait is csak ritkán hallani. Szinte
testetlen az egész. Minden tárgy lakójához idomul,
hát végül elrendeződik az élet. Csoszog, mégis
lába csak épphogy súrolja a földet, mintha az, hogy
akadály nélkül volna jó már minden, felmentést
hozna legalább az ismert tájon, amit otthonnak nevez.
A kaktuszok csak merednek szertesét, nem
kívánnak figyelmet. Az élet egyfajta átmenet, amit
legalább itt nem a szomszúság határoz.
A város háttér, zajforrás, ideszüremelő gond,
a megközelíthetetlen, a baljós. Még szerencse,
hogy csakis a templom két tornya látszik,
s mintha annak, hogy eljátszik vele a fény, a szél,
óránként pár másodpercre csak a kongás vetne véget.

Szú rágja a küszöböt, az ajtót. Lábán a domborodó
ér tízezer út a piacig és vissza, kezén a májfoltos pergamen
az írásbeliség számomra egyetlen bizonyítéka.
A szakadt huzatú, piros fotelban az estének úgy örül,
mint lassú folyó a tiszta égnek. Arca, mint egy madaré,
ha alszik, hogyha ébred. Hisz akkor szabad, akkor még repül.

(9.)

Szokványos kórházkert fákkal, szoborral.
Körbe sövény hivatott eltakarni
minden málló falat és életet,
ahonnan tisztaság és bizalom,
akár az első emberpár, kiűzetett.
Mindenki menetel, mégis mindenki csendes
beletörődéssel nyugszik, akár a kő.
Az érzelmektől mentes napszakok
folynak vagy hengerednek észrevétlenül,
beosztva holnapot, evést és pislogást,
az ébrenlét még egynéhány csikorgó törmelékét.
Az öregek párban ereszkednek alá.
Ha nincs, ki elkísérje őket, akkor
egyedül kelnek útra imbolyogva,
néhányan közülük a tó felé csoszognak,
s örömükben sírnak a délutáni naptól.
Vagy ágyban fekvé, mozdulatlanul.
Reggel, akár egy tárgyat, tolja ki a nővér
egy pasztellszínű, bizonytalan térbe,
hogy azt hihesse, lélegzik talán,
s hogy van még, aki közeledik – érte.
De nincs. És órák mozdulnak tovább hiába,
miközben egykedvűséggel növekszik
alvás és ébrenlét ütemszerű
cseréje, poros monotóniája.
Hónapok telnek öntudatlanul.
Hiába ébredés, hiába minden álom,
az elsorvadt izomzat gyenge már
ahhoz, hogy egy utolsó tánra összeálljon.

(10.)

Nem is kék, már szinte fehér
volt az ég. Sehogy sem
akart lankadni a nyár, és a szökőkút is tétován
állt, majdhogynem köhögött, ahogy
a szigetről sétáltam kifelé. Dőlt minden,
a fény, a híd, a sínek. Összegyűlt a tömeg,
mintha együtt imádkoznának, hogy végre
kerüljön felhő az égre. Egy kutya a szélre
húzódva lihegett, nagy szeme a könnyörület
ígéretétől lucskos, hosszú szőre, más idők hitele,
elveszíthetetlen. Lázás, nagy alabástrom volt ott
körbe minden. Lángolva jött a villamos is,
lobogott előtte a beton, mintha a gonosz közeledne,
úgy tűnt, akárcsak Faust idejében,
bárki szövetkezne vele ezen a napon.
A kattanas után belseje csábító és hűvös,
benne minden nyirkos fém tartogat meglepetést.
Belépsz, tágul a szem, tíz fok mínusz, és
savanyú izzadságszag kíséri a rohamos
zajcsökkenést. A fázás itt természetellenes.
Érezni, hogy minden porcika lázad.
Dideregsz, ahogy az izzadság csorog lefelé.
Bent a nyár ezüstsínű és száraz. Ülni kell,
állni támolygás, csak így lehet nyugton, akinek
bármilyen kezében.
Az ablakhoz állította a kocsit, ahonnan
parányi szempár hajolt ki, és érdeklődve figyelt minden
villanásra, minden mozdulatra. Számára
varázslat lehet, ami nekünk csak szimpla jel talán.
A másik gyerek hirtelen sírni kezdett, miközben
mi az ablakon át láttuk mohón izzadni Pestet.
Nőtt a zaj és a zavar. Az anya nem szólt, csak egyre
vörösebb lett az arca, végül egy pofon törte meg
a délutáni csendet. Meglepett, hogy nem is
fáj, ahogy torzul egy arc, ahogy öregszik, ahogy vénül,
hogy ugyanúgy nyílik az ajtó, szállnak ki és be az emberek,

és minden ugyanúgy marad és semmi más,
még én se, csak kint a beton lobban fel végül.

(11.)

Majdnem teljes volt már a sötétség.
Állt, még meztelenül. A tükörben alig
látszódtak testének körvonalai.
Csupán a szeméből sugárzott némi fény,
éles lyukat ütve az átlátszónak tűnő anyagon.
Lehajolt, fölvetett néhány ruhadarabot,
a kezében tartva őket, odázva még
pár percig a lassú mozdulatok éjfél
előtti árulását, amitől nem tudta, kívánatosabb
lesz-e, vagy egyszerűen csak puhább, és
egy fokkal biztonságosabb lesz tőle a világ –
s hogy menni kell, bár fogalma sincs, hová.
Lehajolt, újra. Egykor minden a földön hevert.
A parkettán fényes csík húzódott hosszan, bekúszva
az ágy alá, jelezve: kutakodni kell, hogy bármit
is megtaláljon. Mégis, úgy érezte, hiába hajol,
hiába emelkedik. Mintha meddő játék volna csupán
a mozgás. Hitte, jó volna mozdulatlanul állni,
sütkérezni még a szem lágy, vizenyős fényében,
ami nem tolakszik, és kitart egészen az utolsó
lehetőleg. Késleltetés: vágy egy cseppnyi
magány után. Hirtelen elérzékenyült.
Közben szemerkélni kezdett kint az eső.
Az arca úgysem lehet nedves már sohasem.

(12.)

O.-nak

Hatóránként változik benned minden.
Pont úgy jön, akár az apály, dagály,
de nem lehet tudni, melyik van épp,
és tenni ellene csak úgy, ha várok,

mert hátha megtörténik majd a meglepő,
bár a vízből lehet hogy csak üres illat,
felesleges remény marad, játszani azzal, ami alig volt,
a te meg én, a szabad–nem szabad.
Nem hittem, de tényleg úgy vagy, mint a víz,
ami hányódik, önmagába néz, rakódnak
hullámai magára, rám, mindenhová, és
brutálisan szép, hisz nincsenek vágyai.
Telítesz, és a várakozás közben mindig úgy
hiszem, hogy a következő hat óra majd
ha súlyos is ugyan, de szelíd lesz. De persze
nem. Nem lehet szelíd.
Szénszínű felhő a magány,
tömör és precíz.
Hatóránként változik benned minden.
Pont úgy jön, akár az apály, dagály,
és nem lehet tudni, melyik van épp.
Ha innen nézem, mindkét felszín ég,
közöttük pedig már semmi sincsen.

Hatóránként változik benned minden.
Apály, dagály.
Nem tudni, melyik van épp.
Aggaszt, ahogyan változik a víz, a mély,
hiszen nélküled nem lehetne már megszökni innen.